

अपत्यता (nom. abstr. von अपत्य) f. M. 3, 16: तदपत्यतया *dadurch dass dieser Nachkommenschaft hat.*

अपत्यद् (अपत्य + द्) 1) adj. f. *मा Nachkommenschaft verleihend.* — 2) f. °दा N. einer Pflanze (गर्भदात्रीवृत्त) RĀḠAN. im ÇKDR.

अपत्यपथ (अपत्य + पथ) m. *Scheide (des Weibes)* TRIK. 2, 6, 23. H. 609. Suçr. 1, 278, 4. 343, 1. 2, 92, 13.

अपत्यवत् (von अपत्य) adj. *von Nachkommenschaft begleitet:* तत्प्रजावृत्तपत्यवत् AV. 12, 4, 1. Vgl. अनपत्यवत्.

अपत्यशत्रु (अपत्य + शत्रु) 1) adj. *die Nachkommen zum Feinde habend.* — 2) m. *Krebs* ÇABDAK. im ÇKDR. Vgl. DRAUP. 5, 9. und STENZLER in Z. f. d. K. d. M. IV, 399.

अपत्यसाँच् (अपत्य + साँच् von सच्) adj. *von Nachkommenschaft begleitet:* रूयिम् RV. 1, 117, 23. 6, 72, 5.

अपत्रपण (von त्रप् mit अय) n. *Scham* NIR. 3, 21.

अपत्रया (wie eben) f. *Scham, Verlegenheit* AK. 1, 1, 7, 23. H. 311. निरपत्रय *schamlos* R. 4, 30, 17. 5, 89, 33. f. झा 2, 37, 6.

अपत्रपिलु (wie eben) adj. *schamhaft, verschämt* P. 3, 2, 136. Vop. 26, 142. AK. 3, 1, 28. H. 390.

अपत्राप्य (wie eben) part. fut. pass. P. 3, 1, 126.

1. अपथ (3. अ + पथ) u. 1) *Nichtweg, Wegelosigkeit, Unwegsamkeit* P. 5, 4, 72. 2, 4, 30. Vop. 6, 91. AK. 2, 1, 17. H. 984. पथा परस्तादपथं वः कृषोतु AV. 6, 73, 3. 5, 31, 10. 10, 1, 16. अथैतदपथमिवैति यदेता दिशमेति ÇAT. Br. 7, 2, 1, 19. तद्यथेह चेह चापथेन चरित्वा पन्थानं पर्यवेयात् AIR. Br. 4, 4. Im moral. Sinn: न कश्चिद्द्वारानामपथं भजते ÇĀK. 107. अपथानि गाक्ते मूढः P. 2, 4, 30. Sch. को वा न पदमपथे ऽकार्यत मया PRAB. 8, 4. — 2) *die weibliche Scham* ÇABDAR. im ÇKDR. Vgl. अपत्यपथ.

2. अपथ (wie eben) adj. f. *मा wegelos:* अपथो देशः । अपथा नगरी P. 2, 4, 30. Sch. Vop. 6, 91. अपथम् adv. ibid.

अपथिन् (3. अ + पथिन्) m. nom. अपथ्यास् = 1. अपथ P. 5, 4, 72. Vop. 6, 91. AK. 2, 1, 17. H. 984.

अपथ्य (3. अ + पथ्य) adj. *unpassend, unangemessen:* अकार्यं कार्यसेकाशमपथ्यं पथ्यसंमितम् R. 2, 109, 2. *unzutraglich, unverträglich,* von Speisen und Arzneien: अपथ्यमिव भोजनम् R. 5, 76, 6. अपथ्यैः सक्तं संभुक्ते व्याधिरत्रसे यथा DRAUP. 2, 57. संतापयति कमपथ्यभुजं न रोगाः PAÑĀT. III, 244. अपथ्यसेवनात् 217, 23. Suçr. 1, 72, 16. 280, 9. 2, 313, 8. अपथ्यनिमित्त *durch unzutragliche Lebensweise veranlasst:* (प्रमेहः) अहिताहारज्ञो ऽपथ्यनिमित्तः 76, 19. अपथ्यशमन Verz. d. B. H. No. 988.

1. अपथ् (3. अ + पथ्) adj. *fusslos:* गापथ्यस्येकपदी द्विपदी त्रिपदी चतुष्पथपदसि न हि पथ्यसे ÇAT. Br. 14, 8, 13, 10. = BRH. ĀR. UP. 5, 14, 7.

2. अपथ् (wie eben) adj. nom. अपथोद्, f. अपथोद् oder अपथोद् (gana कुम्भपथ्यादि) dass.: अपथोद्शीर्षा RV. 4, 1, 11. 1, 32, 7. AV. 10, 8, 21. अथ पथात्समभवत्समादृक्ः ÇAT. Br. 1, 6, 3, 9. 7, 1, 1. 3, 3, 4, 10. 4, 4, 5, 5. अपथोद् RV. 3, 30, 8. 5, 32, 8. अपथोद् 1, 24, 8. pl.: अपथोद्ः 10, 99, 4. fem.: अपथोदिति प्रथमा पदतीनाम् 1, 132, 3. 6, 59, 6. अकृता पदपदी वर्धत नाः शचीभिर्विद्यानाम् 10, 22, 14. अपथोद् du. 1, 183, 2.

1. अपथ् (3. अ + पथ्) n. 1) *kein Aufenthaltsort:* कपोतोलूकाभ्यामपथे तदस्तु AV. 6, 29, 2. — 2) *der unrechte Ort, die unrechte Zeit:* अपथे नश्यता KATHĀS. 26, 23.

2. अपथ् (wie eben) adj. *fusslos:* अपथा वयम् PAÑĀT. 211, 6.

अपथन्निष्णम् (von 1. अय + दन्निष्ण) adv. *von rechts weg, nach links hin* KĀTJ. ÇR. 4, 13, 12. v. l. अपथ्°. — Vgl. अपसव्यम्.

अपथान (von दा, ददाति mit अय) n. = कर्म वृत्तम् SVĀMIN zu AK. 3, 3, 3. im ÇKDR. *eine glorreiche That* R. 2, 63, 4. ÇĀK. 160, v. l. — Vgl. अ-वदान.

अपथात्तर (3. अ + पथ् - अत्तर) adj. (*durch keinen Schritt getrennt*) anstossend AK. 3, 2, 17, v. l. für अपटात्तर.

अपथिष्णम् (von 1. अय + दिष्ण) adv. *in einer Zwischengegend (der Windrose)* AK. 1, 1, 7, 7. H. 167.

अपथो s. 2. अपथ्.

अपदेश (von दिष्ण mit अय) m. 1) *Abweisung, Zurückweisung:* हेत्वपदेशे NIR. 1, 4. दीनःसु चापदेशान् KĀTJ. ÇR. 22, 1, 14. — 2) *Vorwand, Schein* (व्याज) P. 6, 2, 7. AK. 1, 1, 7, 33. H. an. 4, 309. MED. ç. 30. गच्छति स्मापदेशेन (unter jenem Vorwande, SCHLEGEL: *occulitis tramitibus*) भीतास्तस्य पितुः स्त्रियः ॥ R. 1, 9, 41; vgl. 40. कोनापदेशेन *unter welchem Vorwande* ÇĀK. 27. धर्मस्यापदेशेन M. 4, 198. स्नानापदेशेन *unter dem Vorwande des Bades* KATHĀS. 4, 67. देवपूजापदेशेन 13, 15. रत्नापदेशात् RAGH. 2, 8. कार्यापदेशात् KATHĀS. 22, 220. व्रतापदेशे VIKR. 53. अक्षरात्रापदेशेन गताः संवत्सरा दश *es sind 10 Jahre dahin gegangen als wenn es bloss*

Tage gewesen wären VIÇV. 13, 12. pl.: अपथेशैः *unter gewissen Vorwänden* M. 8, 182. शौर्यकर्मापदेशैः 9, 268. Vgl. उपदेश. — 3) *Nachweisung, Grund (निमित्त, कारण)* AK. H. an. MED. so heisst *das 2te Glied im fünfgliedrigen Syllogismus* COLEBR. Misc. Ess. I, 292. Z. d. d. m. G. VII, 307, N. 3. — 4) *Ziel (लक्ष्य, das aber auch = व्याज ist)* AK. 3, 4, 218. H. an. 4, 309. MED. ç. 30. — 5) *Ort (पथ्, das aber auch = व्याज ist)* AK. 3, 4, 218.

अपदेशिन् (von अपदेश) adj. *Jemandes Schein, Aussehen annehmend,* am Ende eines comp.: राजपुत्राय° KATHĀS. 24, 121.

अपदेश्य (von दिष्ण mit अय) adj. *anzuzeigen:* अपदिष्यापदेश्यम् M. 8, 51.

अपद्रव्य (1. अय + द्रव्य) n. *schlechte Waare* KULL. zu M. 9, 286.

अपद्वार (1. अय + द्वार) n. *ein Ort abseits der Thür:* अपद्वारैर्विदिते निर्यायामुः Suçr. 2, 243, 7.

अपथो (von धा, दधाति mit अय) f. *Versteck, Verschluss:* यो गा उद्वा-दपथा (instr.) वृत्तस्य RV. 2, 12, 3.

अपथूम (1. अय + धूम) adj. *frei von Rauch;* davon nom. abstr. °मल RAGH. 10, 75.

अपथंस (von धंस mit अय) m. 1) *Herabfall, das Sinken:* अपथंसजाः *heissen die Kinder gemischter Ehen, wo die Mutter einer höheren Kaste als der Vater angehört,* M. 10, 41. 46. — 2) *Verborgenheit:* पथामपथंसे-नैतिन्नेो वझेण कृतु तम् AV. 4, 3, 5.

अपथंसिन् (von धंस im caus. mit अय) adj. *zum Fall bringend, vernichtend, aufhebend:* संवत्सामपथंसि जप्यम् AK. 2, 7, 47.

अपथस्त (von धंस mit अय) adj. *tief gesunken (übertr.):* मूर्ख अपथस्तो ऽसि MRĀKH. 124, 3. 131, 8. *verachtet* AK. 3, 1, 39. H. 440. Die Erklärer zu AK. 3, 2, 43. führen अपथस्त als v. l. von अयधस्त *grob gemahlen* auf.

अपघात (von धन् mit अय) adj. *misstönend* KHĀND. UP. 2, 22, 1. ÇĀKH. = भिन्नवोक्त्यस्वरसम्.